

VARHAISRAUTAKAUTINEN ASUIN- JA RAUDANVALMISTUSPAIKKA

Early Iron Age iron-smelting and dwelling site.

Tällä paikalla, rinteän juurella, on havaittu turpeen alla olevan runsaasti rautakuonaa. Tasanteelta tien varrelta on löydetty merkkejä muinaisesta asumisesta, sekä ns. Luukonsaaren keramiikan palasia, minkä perusteella paikka ajoittuu varhaiseen rautakauteen. Paikalla on harjoitettu pienimuotoista raudanvalmistusta n. 500 eKr.-300 jKr. välisellä ajalla. Rautaa on Etelä-Savossa valmistettu jo aivan rautakauden alusta aina 1800-luvulle asti. Talonpoikaisen raudanvalmistuksen tiedetään olleen Etelä-Savossa merkittävä vaurauden lähde 1400-1600 -luvuilla.

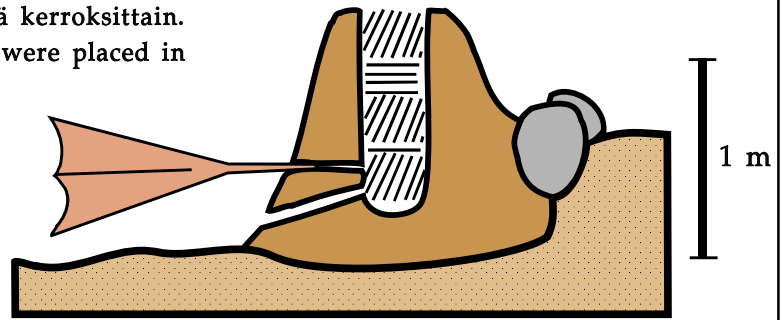
Rautamalmia on nostettu järven pohjasta tai suosta. Noston jälkeen malmi pasutettiin eli puhdistettiin avotulella, minkä jälkeen malmista erotettiin rauta erityisessä uunissa. Varhaisrautakautinen uuni on voinut olla oheisen kuvan kaltainen, savesta muurattu. Se on voinut olla myös laakakivistä ladottu laatikkomainen uuni. Myös saviastioita tiedetään käytetyn raudanvalmistuksessa.

Uuniin ladottiin järvi- tai suomalmia ja hiiliä kerroksittain.
Charcoal and ore from lake bottoms or bogs were placed in layers in the furnace.

Palkeilla lietsottiin tulta tarpeeksi suuren lämpötilan aikaansaamiseksi.
Bellows were used to blow the fire and generate a sufficiently high temperature.

Kuona pursui ulos uunin pohjassa olevasta aukosta.
The slag came out of an opening at the bottom of the furnace.

Lopulta uunin pohjalle jäi raakarautakimpale.
A piece of raw iron finally remained at the bottom of the furnace.

Jüri Peetsin rekonstruktio virolaisesta rautakautisesta raudansulatusuunista.
A reconstruction of an Estonian Iron Age oven according to Jüri Peets.

At the foot of the slope at this site, pieces of iron slag have been found under the turf. Evidence of ancient settlement has been discovered in the level area next to the road. There are also finds of pottery known as Luukonsaari Ware, dating the site to the Early Iron Age. Small-scale iron smelting was practised at the site during the period ca. 500 BC - 300 AD. Iron has been made locally in South Savo from the beginning of the Iron Age until the 19th century. Peasant iron smelting is known to have been a significant source of affluence in South Savo from the 15th to the 17th century. The iron ore was taken from lake bottoms or bogs. The collected ore was calcinated or cleaned on an open fire, after which the iron was smelted in a specially made furnace. Early Iron Age smelting furnaces of clay could have been similar to the reconstruction shown here. The furnace could also have been a box-like structure made of stone slabs and flagstones. Pottery is also known to have been used in the smelting of iron.

Luukonsaaren keramiikkatyyliin kuuluvan saviastian reunapala. Savimassaan on rouhittu asbestimineraalia. Tämä astiatyyppi liittyy usein raudanvalmistuspaikkojen yhteyteen.

Rim sherd of a vessel of the Luukonsaari style.
Ground asbestos was included in the temper of the pottery.
This type of pottery is often found at iron-making sites.

